

Zał. nr 1 do decyzji - pozwolenia
Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora
Zabytków nr 17/R/2024

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DREWNIANYCH RZEZB

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Z dnia 19 MAR. 2024
podpis
dr hab. Monika Ożóg

BĘDĄCYCH NA WYPOSAŻENIU WNĘTRZA

KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. WNIEBOWZIĘCIA N.M.P. W USZYCACH

RZEŻBY GOTYCKIE ZE SCENY UKRZYŻOWANIA

WIAŚCICIEL / UŻYTKOWNIK parafia pw Wniebowzięcia N.M.P w Uszycach, w imieniu której działa

Ks. Proboszcz Andrzej Markowski

WYKONAWCA:

Konserwator Dziej Sztuki

Lazarowicz Grażyna

KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

mgr Grażyna Lazarowicz

ul. Św. Rocha 177, 42-202 Częstochowa
NIP 5731220687, REGON 150328520

tel. 504 761 707

1) Opis inwentaryzacyjny obiektu:

Miejscowość : Uszyce

Adres : Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
Uszyce 71, 46-310 Gorzów Śląski

Rodzaj obiektu : rzeźby ze sceny Ukrzyżowania – Chrystus na krzyżu, Matka Boża i Św. Jan, z belki tęczowej kościoła w Uszycach

Czas powstania : XVI wiek (?),

Materiał, technika wykonania : figury z drewna, polichromowane, złożone

Wymiary obiektu: wym. krzyża 100cmx70cm; wys. Chrystusa 75cm., śr. obwód 55cm;
wys. Matki Bożej i Św. Jana 70cm, śr. obwód 53cm

2) Dane historyczne i opis obiektu.

Kościół w Uszycach wzmiankowany w 1386r., obecny wzniesiony został w 1517r. i wtedy konsekrowany. Przebudowywany m.in. w XVIIw. Remontowany po II wojnie wraz z wnętrzem i jego wyposażeniem. Jest to kościół drewniany, konstrukcji zrębowej. Orientowany. Prezbiterium zamknięte trójbocznie zakrystią od strony południowej, z lożą kolatorską na piętrze z zewnętrznymi schodami. Kruchta z boku nawy.

Wewnątrz pozorne sklepienie kolebkowe w prezbiterium, a w nawie strop płaski z dekoracją kasetonową. Sufit nawy polichromowany w latach 60-tych, ma ornament powtarzalny, patronowy w pastelowych kolorach.

Belka tęczowa z Grupą Ukrzyżowania. Rzeźby : Chrystusa na krzyżu, Matki Bożej i Św. Jana są rozstawione na belce w dość znacznych odległościach. Reprezentują późnogotycką(?) sztukę ludową.

4) Stan zachowania i przyczyny zniszczeń:

Skutkiem oddziaływań wilgoci i temperatury, od strony lica rzeźb powstały pęknięcia drewna oraz ubytki wraz z polichromią. Stopień zaatakowania i zniszczenia drewna przez owady jest nierównomierny. Obecna polichromia wszystkich trzech rzeźb silnie zabrudzona. Możliwe miejscowe przemalowania. Polichromię wykonano farbami typu temperowego z dodatkiem naturalnych emulsji na cieniutkim związanym z podłożem gruncie kredowo-klejowym. Na powierzchni położony lakier.

5) Program prac konserwatorskich:

Wnioski i założenia.

Celem zabiegów konserwatorskich przy rzeźbach ze sceny Ukrzyżowania na belce tęczowej jest:

- powstrzymanie postępującego procesu destrukcji i niszczenia obiektów;
- wzmocnienie i uzupełnienie osłabionej struktury, uszkodzeń drewna i warstwy gruntu;
- oczyszczenie polichromii z usunięciem ewentualnych przemalowań, utwalenie jej oraz uzupełnienie odpowiednim retuszem.
- przywrócenie estetycznego wyrazu w zgodzie z charakterem stylowym obiektu.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Wstępna dokumentacja fotograficzna i opisowa rzeźb.
2. Wykonanie odkrywek oraz przeprowadzenie badań laboratoryjnych na zbadanie spoiwa i wybranych pigmentów, w celu rozpoznania stratygrafii warstw oraz budowy technologicznej obiektów.
3. Oczyszczenie obiektów z zabrudzeń powierzchniowych – poprzez odkurzenie przy użyciu pędzli.
4. Przeprowadzenie dezynfekcji i dezynsekcji metodą nastrzykiwania i pędzlowania drewna np. środkiem o działaniu przeciwgrzybicznym i ANTOX-em „Z” na drewnojady.
5. Usunięcie przemalowań wtórnych metodą mechaniczno-chemiczną przy użyciu odpowiednio dobranych, po wcześniejszych próbach, mieszanin rozpuszczalników.
6. Usunięcie ewentualnych kitów i starych napraw.

7. Impregnacja - dla wzmocnienia struktury drewna proponuje się PARALOID-B-72 w 4% roztworze w toluenie.
8. Uzupelnienie ubytków drewna flekami lub masą żywiczną ARALDIT.
9. Sklejenie pęknięć drewna (POW).
10. Podklejenie odspojonych oryginalnych warstw gruntu i polichromii.
11. Zabezpieczenie oryginału werniksem retuszerskim.
12. Uzupelnienie ubytków gruntu tradycyjną zaprawą kredowo-klejąwą.
13. Uzupelnienie ubytków warstwy malarskiej, przy użyciu farb f-my Schmincke lub Winson & Newton opartych na dyspersji wodnej, retuszem naśladowczym imitującym temperę.
14. Retusz złoczeń złotem w proszku, na wypunktowanym pulmencie i zabezpieczenie odpowiednim lakierem. Za zgodność z oryginałem
15. Po wyschnięciu zabezpieczenie rzeźb werniksem damarowym matowym. Data Podpis.....
19.03.2024.
16. Wykonanie dokumentacji pisemnej i fotograficznej po konserwacji. Kierownik
Wydziału Zabytków Ruchomych
Anna Molenda

Opracowanie programu prac konserwatorskich:

Grażyna Lezarowicz
KONSERWATOR ZABYTEKÓW
 mgr Grażyna Lezarowicz
 ul. Św. Rocha 177, 42-202 Częstochowa
 NIP 5731220687, REGON 150328520
 tel. 504 761 707

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
 jako uzgadnia* zgodnie z warunkami konserwatorskimi
 jako załącznik do ~~niepotrzebne~~ pozwolenia* nr 17/R/2024
 projekt budowlany/program konserwatorski/dokumentacja*
 znak sprawy: 2R.5144.18.2024.AM
 Opole, dnia 19.03.2024.
 *niepotrzebne skreślić

**OPOLSKI WOJEWÓDZKI
 KONSERWATOR ZABYTEKÓW**

dr hab. Monika Ożóg

Zař. nr 2 do decyzji - pozwolenia
Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora
Zabytków nr 17/P/2024

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH DWÓCH BAROKOWYCH

OBRAZÓW OLEJNYCH NA PŁÓTNIE:

19 MAR 2024

OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

dr hab. ~~Współ~~ Ożóg

„CHRYSTUS NIOSĄCY KRZYŻ” , „ŚWIĘTY BOGUMIŁ”

- Z WYPOSAŻENIA WNĘTRZA KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO

PW. WNIEBOWZIĘCIA N.M.P. W USZYCACH

KONSERWATOR DZIEL SZTUKI
mgr ~~Grzegorz~~ *Grzegorz* ~~Lazarowicz~~
ul. Św. Rocha 1/77, 42-202 Częstochowa
NIP 5731220687, REGON 150328520
tel. 504 761 707

1) Opis inwentaryzacyjny obiektu:

Miejscowość : Uszyce

Adres : Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
Uszyce 71, 46-310 Gorzów Śląski

Rodzaj obiektu : obraz olejny na płótnie w drewnianej ramie

Czas powstania : XVIII wiek

Materiał, technika wykonania : obraz olejny na płótnie , w drewnianej ramie ze
złoceniem, stojący prostokąt

Wymiary obiektu: 92cmx78cm

2) Opis przedmiotu

Obraz w kształcie prostokąta z wizerunkiem **Chrystusa niosącego krzyż**. Chrystus przedstawiony został półpostaciowo w ujęciu $\frac{3}{4}$, skierowany w lewą stronę (heraldycznie) z lekkim nachyleniem w tym samym kierunku, z głową nieznacznie odwróconą ku patrzącemu. Twarz ma owalną, pociągłą, dołem lekko zaostrzoną , z karnacją jasnocie listą. Rysy wyraziste – krótkie brwi, duże oczy z zaznaczonymi powiekami, wąskie zamknięte usta. Włosy brązowe, rozdzielone pośrodku głowy, sfalowanymi splotami opadający na ramiona, zarost krótki , brązowy podkreślający kontur twarzy. Prawą zgiętą w łokciu i podniesioną ręką podtrzymuje ciemnobrązowy krzyż, wpisany w ciemne tło. Krzyż opiera się o plecy i o tył głowy. Chrystus ubrany jest w czerwoną suknię z zaznaczonym różowo mocnym światłocieniem. Fałdy załamują się ukośnie, zgodnie z ułożeniem prawej ręki. Wokół szyi owinięty żółty sznur, związany pod szyją i zwisający na piersiach. Na głowie zsunięta na czoło jasnobrązowa korona cierniowa. Tło obrazu w tonacji ciemno brązowej. Wokół głowy Chrystusa rozciąga się świetlista żółta aureola.

3) Dokumentacja fotograficzna przed konserwacją:

4) Stan zachowania i przyczyny zniszczeń

Ogólny stan zachowania obiektu jest zły. Obraz jest prawdopodobnie dublowany na wosk. Jest bardzo pociemniały, silnie zabrudzony, z retuszami i miejscowo ześlępniętym werniksem. Mocno zaznaczona siatka spękań z krakelurami.

Zaobserwowano ślady występowania kołatka w postaci osypującej się mączki drzewnej i licznych otworów wylotowych na ramie i krośnie obrazu.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

1. Dokumentacja fotograficzna stanu zachowania.
2. Wyjęcie z ramy, zdjęcie z krosna i wstępna dezynfekcja.
3. Oczyszczenie z brudu powierzchniowego lica.
4. Oczyszczenie odwrocia.
5. Usunięcie pociemniałego werniksu.
6. Usunięcie ewentualnych wcześniejszych reparacji i przemalowań mechanicznie (skalpelem) i chemicznie w oparciu o wyniki przeprowadzonych uprzednio prób.
7. Prostowanie deformacji płótna.
8. Konsolidacja łuszczących się warstw gruntu i warstwy malarskiej.
9. Uzupelnienie ubytków płótna i reparacje lokalne.
10. Uzupelnienie ubytków zaprawy kitem emulsyjnym i zaizolowanie powierzchni kitów.
11. Dezynfekcja i dezynsekcja krosna.
12. Wzmocnienie struktury drewna krosna, flekami lub masą żywiczną i uzupelnienie brakujących klinów.
13. Napięcie obrazu na przygotowane krosno.
14. Retusz warstwy malarskiej odsączonymi farbami olejnymi i z zastosowaniem werniksu retuszarskiego.
15. Zabezpieczenie powierzchni obrazu warstwą werniksu np. damarowo – woskowego.

Za zgodność z oryginałem

Data 19.03.2024

Kierownik
Wydziału Zabytków Ruchomych

Anna Molenda

Konserwacja ramy do ww. obrazu:

16. Dezynfekcja i dezynsekcja.
17. Wstępne oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
18. Usunięcie chemiczne wtórnych folii pozłotniczych na dekoracyjnych, krzyżujących się listwach .
19. Oczyszczenie brązowej monochromii ramy po uprzednim wykonaniu prób rozpuszczalnikami w różnych kompozycjach.
20. Uzupelnienie ubytków drewna w otworach wylotowych owadów kredowym kitem emulsyjnym oraz ubytków formy masą żywiczną Araldite.
21. Uzupelnienie ubytków warstwy barwnej emulsyjną farbą akrylową.
22. Rekonstrukcja partii złożonych ramy złotem płatkowym w technice zbliżonej estetycznie do oryginału.
23. Oprawa obrazu w ramę.
15. Dokumentacja fotograficzna i opisowa w trakcie i po zakończeniu prac.

Grażyna Łazarowicz
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Grażyna Łazarowicz
ul. Św. Rocha 177. 42-202 Częstochowa
NIP 5731220687. REGON 150328520
tel. 504 761 707

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
opinie/uzgadnia* zgodne z warunkami pozwolenia
jako załącznik do pisma/postanowienia/ pozwolenia* 17/R/2024
projekt budżetu/program konserwatorski/dokumentacja*
znak sprawy: 28.5144.18.2024.A7
Opole, dnia 19.03.2024
*niepotrzebne skreślić
**OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

Monika Ożóg
dr hab. Monika Ożóg

1) Opis inwentaryzacyjny obiektu:

Miejscowość : Uszyce

Adres : Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP
Uszyce 71, 46-310 Gorzów Śląski

Rodzaj obiektu : obraz olejny na płótnie w drewnianej owalnej ramie

Czas powstania : XVIII wiek, z 1790r.

Materiał, technika wykonania : olejny na płótnie, rama malowana ze złoceniem

Wymiary obiektu: 72cm x61cm

2) Opis przedmiotu

Obraz w kształcie stojącego owalu z wizerunkiem **Św. Bogumiła**. Na pierwszym planie, z lewej (heraldycznie) strony ukazany święty stoi w $\frac{3}{4}$ zwrócony w stronę prawą. Twarz karnacji ugrowej o wyraźnych rysach – skośna, małe oczy, długi nos, wąskie, czerwone usta. Okolona bujnym siwym zarostem. Na głowie ugrowa infuła ozdobiona rozetką, spod niej wysuwają się z lewej strony, ciemnosiwie pukle włosów. Prawą rękę wyciąga święty w geście błogostawieństwa, a w lewej dłoni trzyma brązowe drzewce krucyfiksu sięgającego nieco ponad głowę. Święty ubrany jest w białą komżę ze zwisającym na piersiach krzyżykiem. Na nią nałożona ciemnobłękitna kapa o ciemnożółtym podbiciu. Na niej ułożony biały paliusz z czarnymi krzyżykami. Poły klapy uniesione rękami, ta z lewej strony załamuje się łukowato, osłania biodro i zachodzi na przód komży. Na drugim planie z prawej (heraldycznie) strony widoczna Matka Boża z Dzieciątkiem. Siedzi wspierając stopy na złocisto ugrowych obłokach zwracając się ku Świętemu. Rękę lewą wyciąga ku świętemu, a prawą obejmuje Dzieciątko. Twarz ma karnację jasnougrową o rysach młodej kobiety. Ubrana jest w białą suknię i spływający z lewego ramienia, osłaniający nogi ciemnobłękitny płaszcz, a na głowie ma biały zawój. Wokół głowy promienista jasnożółta aureola. Dzieciątko o cielistej karnacji ciała ułożone jest na białej pieluszcze. W miejscu załamania fałdu o ciemniejszym odcieniu, główkę opiera na ramieniu Matki Bożej i skierowuje w lewą stronę. Prawą rączkę ma opuszczoną wzdłuż ciała, lewą zgiętą w łokciu podnosi ku górze. Jego owalną twarz otaczają krótkie kasztanowe włosy. Tło krajobrazowe: u dołu brązowa ziemia z ciemnymi kępami traw, rzeka o szaro-białej wodzie z widocznymi rybami, w oddali widoczne jasnobrzązowe pola. Z lewej strony obrazu ciemnougrowa bryła kościoła z wieżą. Na osi u góry ukazane jasnobrzązowe Oko Opatrzności na tle promienistej glorii. U dołu obrazu na białej wstędze wydzielonej z tła napis: „S. BOGUMIŁ 1790”. Obraz w ciemno granatowej ramie, z półwałkiem między uskokami, ozdobionej złocionymi motywami z ornamentu rocaille ułożonymi na osiach.

3) Dokumentacja fotograficzna przed konserwacją:

4) Stan zachowania i przyczyny zniszczeń

Ogólny stan zachowania obiektu jest zły. Obraz jest prawdopodobnie dublowany na wosk. Jest bardzo pociemniały, silnie zabrudzony, z retuszami i miejscowo ześlępniętym werniksem. Mocno zaznaczona siatka spękań z krakelurami.

Zaobserwowano ślady występowania kołatka w postaci osypującej się mączki drzewnej i licznych otworów wylotowych na ramie i krośnie obrazu.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH:

1. Dokumentacja fotograficzna stanu zachowania.
2. Wyjęcie z ramy, zdjęcie z krosna i wstępna dezynfekcja.
3. Oczyszczenie z brudu powierzchniowego lica.
4. Oczyszczenie odwrocia.
5. Usunięcie pociemniałego werniksu.
6. Usunięcie ewentualnych wcześniejszych reparacji i przemalowań mechanicznie (skalpelem) i chemicznie w oparciu o wyniki przeprowadzonych prób (rozpuszczalniki w odpowiednio dobranych porcjach).
7. Prostowanie deformacji płótna.
8. Konsolidacja łuszczących się warstw gruntu i warstwy malarskiej.
9. Uzupelnienie ubytków płótna i reparacje lokalne.
10. Uzupelnienie ubytków zaprawy kitem emulsyjnym i zaizolowanie powierzchni kitów.
11. Dezynfekcja i dezynsekcja krosna.
12. Wzmocnienie struktury drewna krosna, flekami lub masą żywiczną i uzupelnienie brakujących klinów.
13. Napięcie obrazu na przygotowane krosno.
14. Retusz warstwy malarskiej odsączonymi farbami olejnymi i z zastosowaniem werniksu retuszarskiego.
15. Zabezpieczenie powierzchni obrazu warstwą werniksu np. damarowo – woskowego.

Za zgodność z oryginałem

Data 19.03.2024.
Podpis.....

Konserwacja ramy do ww. obrazu:

16. Dezynfekcja i dezynsekcja.
17. Wstępne oczyszczenie z zabrudzeń powierzchniowych.
18. Usunięcie chemiczne wtórnych folii pozłotniczych występujących na ornamentach snycerskich ramy.
19. Wykonanie prób, rozpuszczalnikami w różnych kompozycjach, na bezpieczne oczyszczenie ewentualnych przemalowań i odsłonięcie oryginalnej (czarnej?) monochromii ramy.
20. Uzupełnienie ubytków drewna kredowym kitem emulsyjnym.
21. Uzupełnienie ubytków warstwy barwnej.
22. Rekonstrukcja partii złożonych ramy złotem płatkowym w technice zbliżonej estetycznie do oryginału lub wypunktowanie złotem proszkowym, adekwatnie do stanu zachowania pierwotnej warstwy pozłotniczej.
23. Oprawa obrazu w ramę.
24. Dokumentacja fotograficzna i opisowa w trakcie i po zakończeniu prac.

Kierownik
Wydziału Zabytków Ruchomych
Anna Molenda

Grażyna Łazarowicz
KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI
mgr Grażyna Łazarowicz
ul. Św. Rocha 177. 42-202 Częstochowa
NIP 5731220687. REGON 150328520
tel. 504 761 707

Opolski Wojewódzki Konserwator Zabytków
~~opinie/uzgadnia~~ * zgodnie z uwarunkowaniami **Pozwolenie**
jako załącznik do ~~opinie/uzgadnia~~ / pozwolenia * nr 17/R/2024
~~projekt budowlany/program konserwatorski~~
znak sprawy: 2R.514.4.18.2024.AM
Opole, dnia 19.03.2024 r.
*niepotrzebne skreślić

**OPOLSKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW**

dr hab. Monika Ożóg